
Watu Wote Wanatakiwa
Kufahamu Nini
Kuhusu Maandiko?

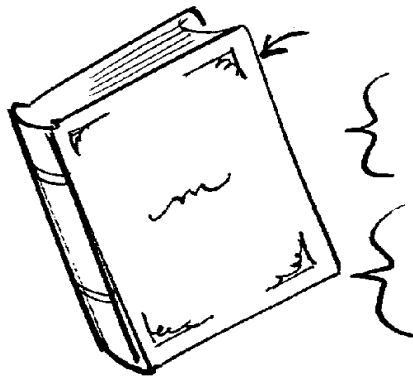
**“Biblia
Ni
Nini?”**

Neno “Biblia”
Linatoka kwa lugha
Ya Ki-yunani, na
Maana lake ni
“Vitabu”.

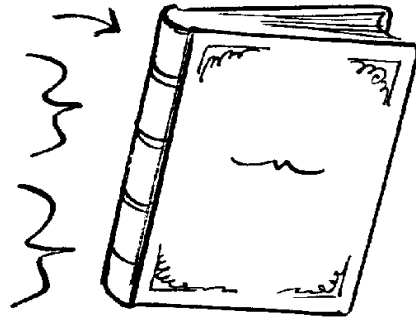

Ni kusanyiko la vitabu
Vidogo sitini na sita kuhusu **Mungu**.

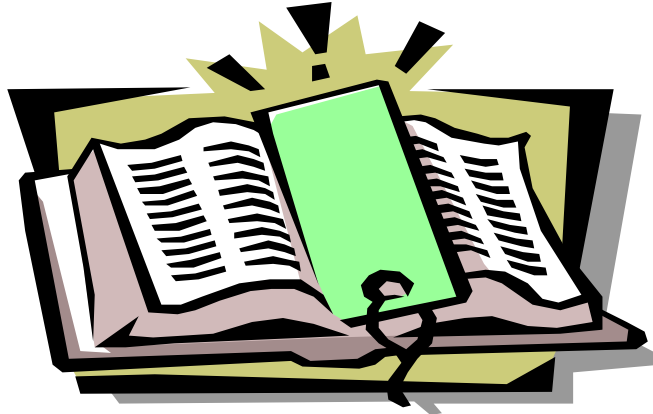
Na Biblia inamagawanyiko mawili

Agano la Kale ina maadithi kuhusu mapatano ya zamani kati ya Mungu na Wanadamu. Hasa Waebrania (Wayahudi) baada ya kupata uhuru kutoka utumwa katika nchi ya Misri.....na jinsi Wayahudi wali-fuata maagizo yake.

Agano Jipya ina maadithi kuhusu mapatano mapya kati ya Mungu na Wanadamu Wote. Na Agano Jipya inaeleza matokeo kuhusu kuzaliwa, maisha, kifo na ufufuo wa Yesu....Aliyefungua uhusiano na Mungu kwa watu wote, ambao wako tayari kuamini na kubatizwa kwa ajili ya dhambi zao.

Nani
Aliandika
Biblia?

**Biblia iliandikwa na waandishi wengi, kama 40, na wengi walikuwa Waebra-
nia, waandishi wengine hatuelewi.**

Lini
Iliandikwa?

Wakati tofauti, katika kipindi cha miaka 1,600, 1500 KK—96 BK.

Iliandikwa
Wapi?

**Mahali mengi Tofauti—
Palestina, Babeli, Misri, Rumi, Anti-
oki, Patimo nk.**

Kwa Nini
Iliandikwa?

Kwa makusudi mengi—kufundisha kuhusu Mungu na njia zake, kwa kutangaza Kanisa la Yesu.

**Kundi la mwanate-
olojia, wali-
posanyika
Nicaea
mwaka wa
325 BK.**

Nani
Alichagua
maandishi
haya?

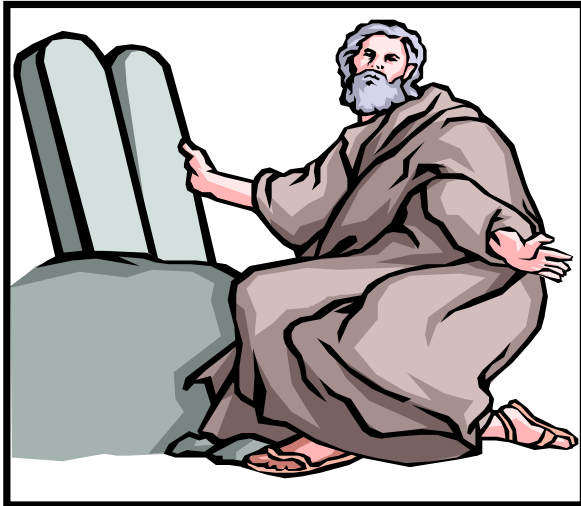
Kwa Nini
Tusome
Biblia?

Kwa makusudi mengi—

**Ili uelewa Mungu na kazi zake.
Ili ujua jinsi ya kuishi na
matendo mazuri.
Ili tujifunza kwa mifano mengi
ya watu mbali mbali.
Ili tufahamu Kristo na njia zake.
Ili tufahamu mengi kuhusu ki-
tabu kinachofahamikwa zaidi
ya viatbu vyote hapa
ulimwenguni.**

Agano La Kale

(Maandiko Kwa Waebrania)

Agano La Kale

**Ni vitabu 39 vya Historia ya
Wayahudi na Baba zao.**

**Vitabu vile vimeandikwa
hasa kwa lugha ya Ki-
Ebrania na vinahusu:**

- 1) Historia ya mashujaa na matokeo
- 2) Sheria
- 3) Mahubiri malumu
- 4) Waandishi wa kujipima.
- 5) Mashairi.

**Agano la Kale yote yali-
lekea kazi ya Yesu na
Agano Jipya, Gal. 3:23-27.**

**Vitabu
5
Vinahusu
Sheria
(Torati).**

**Vitabu
18
Vinahusu
Historia,
Filofisia
Na
Mashairi**

**Vitabu
16
Vinahusu
Manabii**

*Mwanzo
Kutoka
Mambo ya Walawi
Hesabu
Kumbukumbu La
Torati*

Yoshua
Waamuzi
Ruth
1 Samweli
2 Samweli
1 Wafalme
2 Wafalme
1 Mambo ya
Nyakati
2 Mambo ya
Nyakati
Ezra
Nehemia
Ayubu
Zaburi
Mithali
Mhubiri
Wimbo Ulio Bora
Maombolezo

Isaya
Yeremiah
Ezekieli
Danieli
Hosea
Yoeli
Amosi
Obadia
Yona
Mika
Nahum
Habukuki
Zefania
Haggai
Zekaria
Malaki

**Vitabu tano vya
kwanza vinahusu:**

**“Sheria”
 (“Torati”)**

**{ Pia vinaitwa “Pentatu” au “Vitabu
Vitano Vya Musa”**

**1
MWANZO**

—Jinsi ulimwengu uliaanza.
—Historia ya Awali ya Wanadamu
—Mwanzo wa Wayahudi na
nafasi yao wa kuwa
“Waliochaguliwa” na Mungu.

Sura 50
1-11:
Historia ya Wanadamu
39 ziliofuata
Historia ya Mababa, na Baba za Waebrania:
Ibrahimu, Isaka, Yakobo, Yusu fu.

**2
KUTOKA**

—Jinsi Waisraeli walikimbia
kutoka Misri.
—Sheria waliowapa kushika wa
kati walifanya agano (mapatano)
na Mungu kule Mt. Sinai.

Sura 40
1-18:
Historia
22 zilizo fuata
Sheria, na mapatano kati ya Mungu na Waisraeli
(Sheria Kumi).

**3
MAMBO YA
WALAWI**

—Sheria nyingi sana
zimeongezeka.
—Sheria nyingi kuhusu
Matoleo.
—Jinsi ya kushika Sikukuu.

Sura 27
1-7: Sheria za Sadaka
3 zilizo fuata: Kutakasa Makuhani
6 zilizo fuata: Vitu “Chafu” vitu “Safi”
11 zilizo fuata: Sheria za Utukufu.

**4
HESABU**

—Musa alihesabu watu mara
mbili.
—Adhithi za Wana Waisraeli
Walipotangatanga Jangwani.

Sura 36
1-4 na 26: Mahesabu ya Wanadamu.
Sura zilizo baki: Historia

**5
KUMBUKUMBU
LA TORATI**

—Musa alirudia Kutanganza na
Kutoa Sheria kwa mara ya pili.

Sura 34
1-11: Hutuba Ya Musa
12-26 na 29: Kurudia Sheria
Kitabu hiki kwa Ki-Yunani ni
“Sheria ya Pili”.

Vitabu 18 Vya Historia, Filosofia na Mashairi

<p>6 Yoshua</p> <p>Adithi ya Yoshua aliyechukua nafasi ya Musa kuwa kiongozi wa Israeli na kuvamia nchi ya Kanaani</p>	<p>7 Waamuzi</p> <p>Gugu ilitokea katika Nchi ya Ahadi, kila mtu alianza kufanya kama alivyotaka. Walipotea Umoja wa Mataifa, waliongozwa na Waamuzi.</p>	<p>8 Ruth</p> <p>Adithi ya upendo, jinsi Mmoabu alichagua Mungu na watu wake, na akawa mhenga wa Mfalme Daudi.</p>
<p>9 I Samweli</p> <p>Mwisho wa Waamuzi na chanzo cha uongozi wa ufalme chini ya Mfalme Sauli, mfalme wa kwanza wa Israeli. Mpaka Sauli alikufa.</p>	<p>10 II Samweli</p> <p>Kinaendeleza habari kuhusu Israeli baada ya kifo cha Sauli. Daudi alichaguliwa kuwa mfalme mpya, pia tunasoma kuhusu utwala wake mpaka mwaka wake wa mwisho.</p>	<p>11 I Wafalme</p> <p>Daudi alikufa na utwala wa Sulemani mtoto wa Daudi na Bethsheba. Sulemani alijenga hekalu na nyumba yake.</p>
<p>12 II Wafalme</p> <p>Nchi ya Israeli iligawanyika kuwa mataifa mawili: Israeli na Yuda. Nchi zote mbili zilitekwa na Maadui kwa sababu ya uovu.</p>	<p>13 I Mambo ya Nyakati</p> <p>Historia kutoka mwanzo mpaka Mfalme Daudi alikufa.</p>	<p>14 II Mambo ya Nyakati</p> <p>Historia ya Nchi ya Israeli toka kwa Daudi mpaka Yuda ilitokwa na Babeli katika mwaka wa 586?.</p>
<p>15 Ezra</p> <p>Adithi kuhusu marejesho ya Waisraeli kutoka Babeli chini ya Kyrus, Mfalme wa Uajemi katika mwaka wa 536?.</p>	<p>16 Nehemia</p> <p>Adithi kuhusu kiongozi muhimu sana Nehemia, jinsi aliaacha kazi yake katika baraza ya Ujemi kwa kujenga upya mji wa Daudi.</p>	<p>17 Esta</p> <p>Adithi ya Mke wa Mfalme wa Uajemi na alikuwa Myahudi, jinsi aliokea watu wake. Katika kitabu hiki Mungu hajatajwa.</p>
<p>18 Ayubu</p> <p>Adithi kuhusu jinsi ni lazima watu wazuri wateswa pia.</p>	<p>19 Zaburi</p> <p>Nyimbo za sifa na maombi 150. Mengi ni ya Mfalme Daudi.</p>	<p>20 Mithali</p> <p>Kusanyiko ya mithali ya dini na ya ulimwengu huu. Zimetoka kwa Sulemani na watu wengine.</p>
<p>21 Mhubiri</p> <p>Mtazamo wa Maisha zilikanusha na Mfalme Sulemani</p>	<p>22 Wimbo Ulio Bora</p> <p>Wimbo wa Upendo uliandikwa na Sulemani. Wengi wanaamini wimbo huu ni mfano wa Upendo wa Mungu au upendo wa Kristo.</p>	<p>23 Maombolezo</p> <p>Wimbo wa Maziko kuhusu maa-gamizo ya Yerusalemu. Wakati Wababeli walitekwa mji kwa sababu Wairaeli walimuasi Mungu.</p>

Vitabu 16 Vya Manabii (Unabii)

} Vingi vinahusu
Historia na
mahubiri

<p>24 Isaya</p> <p>Mahubiri ya Nabii Isaya. Yanaohusu Utoba na kuja kwa Mwokozi na Ufalme Mpya.</p>	<p>25 Yeremia</p> <p>Unabii na maombi ya Mhubiri maalumu, kwa kipindi cha miaka 40. Alihubiri toba, lakini walikaaa kumsikia.</p>	<p>26 Ezekieli</p> <p>Maneno ya Unabii na Tuamini, kutoka kwa mkuhani kwa waliotekwa Babeli.</p>	<p>27 Danieli</p> <p>Adithi ya Kijana aliye-toka Yuda lakini kwa sababu ya utumwa aliishi chini ya Mfalme wa Babeli. Alitabiri kuhusu Yesu na Ufalme Wake.</p>
<p>28 Hosea</p> <p>Kitabu Cha Kwanza cha manabii madogo. Alihubiri kwamba Mungu atasamehe watu kama watajuta na kutubu dhambi zao.</p>	<p>29 Yoeli</p> <p>Kitabu cha Mahubiri kuhusu hukumu juu ya Yuda.</p>	<p>30 Amosi</p> <p>Mahubiri ya kwanza yali-yotunzwa na wanadamu. Alihubiri kwa Israeli baada ya kugawanyika na Yuda. Alihubiri hukumu kwa ajili ya dhambi zao.</p>	<p>31 Obadia</p> <p>Mahubiri kwa kulaumu Nchi ya Edomu (Ishmali) kwa kujiunga na maadui ya Yuda.</p>
<p>32 Yona</p> <p>Adithi ya Nabii Yona. Mungu alimtuma aenda kuhubiri kwa Waashuru. Kitabu hiki kinaonyesha Mungu anapenda watu wote.</p>	<p>33 Mika</p> <p>Mahubiri ya Nabii ndani ya Yuda: alijumlisha mawazo ya Amosi, Hosea na Isaya.</p>	<p>34 Nahum</p> <p>Mahubiri kinyume na Asshuru baada ya Asshuru kuvamia Yuda.</p>	<p>35 Habakuki</p> <p>Nabii aliye fanya kazi Yuda karibu na wakati wa Nahum, alihubiri kinyume na Wababeli.</p>
<p>36 Zefania</p> <p>Mahubiri ya kujenga imani ya Waisraeli baada ya uagamizo wa Yerusalemu katika 586 kk.</p>	<p>37 Haggai</p> <p>Alihubiri kwa Wayahudi walipopata nafasi ya kurudi nyumbani baada ya utumwa chini ya Babeli. Alisitiza sana ujenzi wa Hekalu la Mungu.</p>	<p>38 Zekaria</p> <p>Alisharekea kazi ya Haggai kwa kutoa juhudi ya kujenga tena Hekalu.</p>	<p>39 Malaki</p> <p>Maana yake ni "Mjumbe Wangu". Alilumu Waisraeli kwa kurudi kwenye dhambi na alitabiri kuhusu yule atajiandaa njia kwa</p>

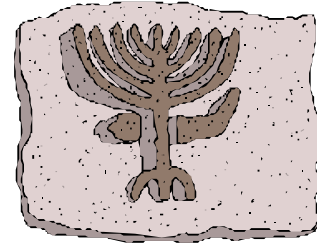
**Biblia inaongea kuhusu zaidi ya miaka
2000 ya Historia ya
Wanadamu.
1900 KK—96 BK**

“KK” maana yake ni kabla ya Kristo. “BK” maana yake ni baada ya Kristo.

<p>1900-1700 K.K.</p>	<p>Kipindi Cha Mababa Ibrahimu Isaka Yakobo na Yusufu</p>	
<p>1700-1500 K.K.</p>		<p>Kipindi Wana wa Israeli Walipoiishi Goshen, Misri. Walifanyikiwa Sana!</p>
<p>1500-1300 K.K.</p>	<p>Kipindi hiki Wana Waebrania waliishi Misri pia, lakini waliteswa sana.</p>	 <p>Wana wa Israeli, Waebrania, Watoto wa Yakobo ni mamoja.</p>
<p>1300-1200 K.K.</p>		<p>Baada ya kupiga Wamisri na mapigo kumi, Musa na Mungu walichukua Uhuru kwa Waebrania, na wakachukua Palestina.</p>
<p>1200-1000 K.K.</p>	<p>Kipindi cha Waamuzi. Mungu aliongoza Israeli kupitia Waamuzi. Lakini watu wa Israeli walian-guka kwenye ibada ya sanamu. Kipindi hiki kili kuwa kipindi cha uovu sana katika nchi ya Israeli.</p>	

**1000-900
K.K.**

**Ufalme Wa Waebrania
China ya Sauli, Daudi na
Sulemani.**

**900-721
K.K.**

**Ufalme Mbili Wa Waebrania
Kusini—Yuda
Kasikasini—Israeli**

**721-586
K.K.**

**721-Israeli
Iitekwa na Waashuru na
ikawa “Makabila kumi
yaliyopotea.”**

Yuda

612-Maangamizi ya Ninawi
608-Walitawala na Misri
605-Walitawala na Wababeli
597-Yerusalemu iitekwa
586-Maangamizi ya Yerusalemu

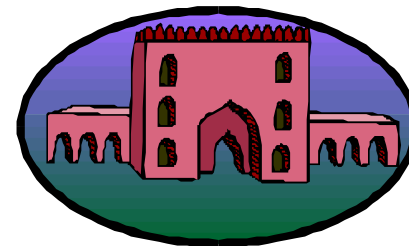
**586-537
K.K.**

**Utumwa
Kule Babeli**

**536-333
K.K.**

Walitawala na Waejemi

537-Wengi walirudi kutoka Babeli
516-Wakajenga hekalu la pili
444-Nehemiah alikuwa Govana
397-Ezra alikuwa Mwandishi
333-Walitekwa na Alexander Mkuu.

**333-142
K.K.**

**Walitawaliwa
Na Waunani**

333-142
Alexander Mkuu, Ptolemy
Logi, Seluciusi

**142-62
K.K.**

**Walitawalia na Makabayo
Makabayo walikuwa makuhani na
wafalme
142-62 K.K.**

63 K.K. -96 B.K.
Walitawaliwa na Warumi

***Katika
Utawala
Wa Rumi....***

**Yesu Kristo
alizaliwa**

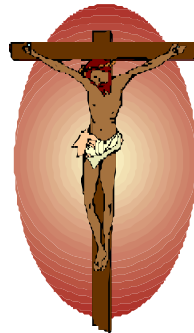
**Hapa ulimwenguni
alitengenza njia kwa
ajili ya Kanisa.
Alichaguwa mitume
12 kumsaidia yeye
katika kazi yake.**

**Petro
Andrea
Yakobo
Yohana
Filipo
Tomaso
Mathayo
Bartholomu
Yakobo
Thadayo
Simon
Yudas**

Pia.....

**Kama
mwana kon-
doo, Yesu
alikuwa
msalabani
kwa ajili ya
dhambi zetu,
Yoh. 3:16.**

Na.....

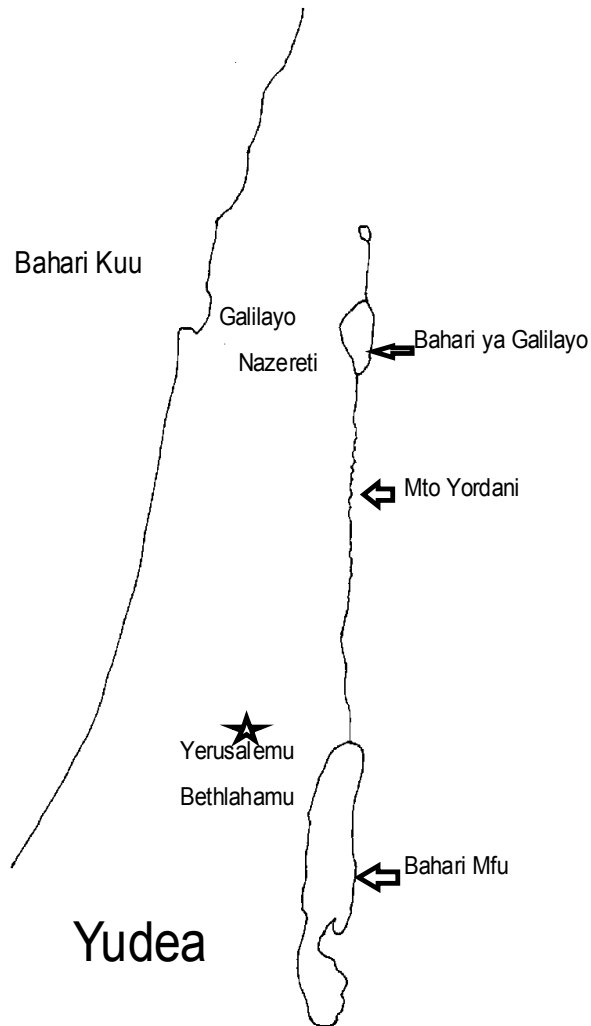
**Kwa sababu ya mauti yake, amenunua
Kanisa, Mdo. 20:28. Na Mitume wake,
wote wakafungua Kanisa katika siku
ya Pentokosti katika kitabu cha
Matendo ya Mitume sura ya 2.**

**Na wote siku ile walioin-
gia katika Kanisa, wali-
tubu dhambi zao halafu
waka batizwa (zamisha)
kwenye maji. Hii ndio njia
ya pekee ya kuingia katika
Kanisa. Mungu hakutoa
njia ya pili.**

***Matokeo
mengine
muhimi.....***

**Yesu alimwita Pauli kuhubiri kwa mataifa.
Wakristo wakateswa sana kwa sababu ya imani yao.
Pauli aliuawa kule Rumi. 63-64
Wayahudi walimuasi Rumi 66-70.
Tito, mgeradadi kutoka Rumi ali haribu hekalu na
kuagamiza Yerusalemu.
Agano Jipya yote yakaandika 40-96 B.K.**

Nchi Ya Yesu

Agano Jipya

(Maandiko Kwa Wakristo)

Agano Jipya

Ni kusanyo ya vitabu 27 vil-
iandikwa katika lugha ya Ki-
yunani katika kipindi cha karibu
na miaka sitini, baada ya Kristo.

Ni vitabu vile ni Viongozi vya
Wokovu, vinafundisha Injili, na
vinatangaza Kanisa la Kristo.
Jinsi siku moja Mungu atafuta
ulimwengu huu na kupeleka watu
wote waminifu waenda kukaa
naye kwa milele mbinguni.

Angalia: Kuna mistai mengi zimerudi kwenye
Agano la Kale lakini sasa zimeandikwa kwa
Roho Mpya.

**Vitabu
Vinne
Vya
Kwanza
Vinaiitwa
“Vitabu
Vya Injili”**

**Mathayo
Marko
Luka
Yohana**

**Kitabu Kimoja
kinzungumza
matendo ya
Mitume, hasa
Petro na Paulo.**

**Matendo
Ya
Mitume**

**Barua
13
Za Paulo
Kwa maku-
sanyiko na
watu**

**Warumi
1 Wakorinto
2 Wakorinto
Wagalatia
Waefeso
Wafilipi
Wakolosai
1 Watheso-
lanica
2 Watheso-
lanica
1 Timotheo
2 Timotheo
Tito
Filimon**

**Barua
Zingine
8
Za
Kujenga
Wakristo
Wapya**

**Waebrania
Yakobo
1 Petro
2 Petro
1 Yohana
2 Yohana
3 Yohana
Yuda**

**Kitabu
Cha Mwisho
Ni kitabu
cha Maono**

Ufunuo

Vitabu Vya Injili

Maana ya neno “injili” ni “habari Njema”

<p>Vitabu Vya Injili Vinahusu, Kuzaliwa, Utoto, Mafundisho, Kifo, Na Ufufuo Wa Yesu Kristo.</p>	<p>Mathayo</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Kimeandikwa karibu na mwaka wa 50 B. K., na kilichapishwa baada ya uagamizo wa Yerusalemu (70 B. K.) -Kimeandikwa kwa ajili ya Wayahudi. Na kimeandikwa ili Mathayo aonyesha kwamba Yesu alitimiza unabii kuhusu Mesia.
	<p>Marko</p>	<ul style="list-style-type: none"> —Kimeandikwa kabla ya Injili zote. —Kimeandikwa karibu na mwaka wa 50 B .K., na kilichapishwa baada ya kuanguka kwa Yerusalmu. —Kimeandikwa kwa kuthibitisha kwa Warumi kwamba Yesu, aliyekufa msalabani alikuwa Mwana wa Mungu.
	<p>Luka</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Maelezo ya 33% ni sawa na kitabu cha Marko. -Kitabu hiki kimeandikwa kwa ajili ya Wayunani. -Kitabu hiki kilithibitisha Yesu alikuwa Mwokozi wa ulimwengu huu kwa watu wote kwa milele. -Vitabu vitatu vya kwanza pia vina iitwa “Synoptics” kwa maana vimeandika kuhusu adithi zile zile.
	<p>Yohana</p>	<ul style="list-style-type: none"> —Kiliandika kwa kuongozo Kanisa la awali. —Kinaongelea kuhusu Filosofia na siri za Neno la Mungu.

Kitabu Cha Matendo ya Mitume Maelezo ya Dini Mpya

Maelezo ya peke kuhusu mwanzo wa Ukristo.

Maelezo yanaohusu jinis Injili ilipelekwa kutoka Palestina mpaka Rumi, mji mkuu wa ulimwengu.

Kitabu cha pili cha Luka, aliyeandika Injili ya Luka.

Kinaeleza muda ya miaka 30 baada ya kifo cha Yesu.

Kina sura 28.

Sura ya 1 –12 zilitokea Palestina.

Sura 13-28 zilihusu safari za mmisionari Paulo alipotembea

Yudea, Samaria, na kupita Imara ya Rumi, mpaka alipofungwa Rumi.

13

“Barua Za Paulo”

Ailianzika kwa makanisa na kwa watu binafsi.
Na zilianzika miaka 20-35 baada ya kifo cha Yesu Kristo.

6

Barua Kwa **Warumi**

Iliandikwa kule Korinto kwa ajili ya Kanisa kilikuwepo Rumi.
Aliandika kwa sababu:
Alitaka Wakristo waache kuchanganya mambo ya kale na ya Kristo.

7	Nyaraka ya Kwanza Kwa Wakorinto Paulo aliandika kitabu hiki iliasahisha matatizo ya Ubinafsi, ya Ibada, na matatizo yaliyohusu Roho Mtakatifu. 57-58 B. K..	8	Nyaraka ya Pili Kwa Wakorinto Aliandika ili aone mabadiriko yaliyotokea baada ya kutuma barua ya kwanza. Pia alionya waovu, 57-58 B.K.	9	Barua Kwa Wagalatia Aliomba wakristo wa Galatia, wasirudi nyuma na kushika mambo ya Agano la Kale, 57-58 B.K.
10	Barua Kwa Waefeso Barua kwa Wakristo wote wa Asia Ndogo kuhusu umoja wa Kanisa na ukubwa wa Yesu, 62-63 B.K.	11	Barua Kwa Wafilipi Paulo aliandika alipofungwa Rumi. Alitoka shukurani kwa msaada alipokea kutoka kwa Kanisa la Filipi na alionya wakristo kuhusu walimu wa uongo, 62-63 B. K.	12	Barua Kwa Wakolosai Aliandika kwa sababu ya matatizo mengi yaliyohusu mambo ya Teolojia, 62-63 B. K.
13	Nyaraka ya Kwanza Kwa Wathesalonike Aliandika kitabu hiki wakati alikuwa Korinto kwa mara ya kwanza. Alikuwa na kutoa shukurani kwa Wathesalonike kwa sababu ya repoti alisikia kutoka kwa Timotheo,	14	Nyaraka ya Pili Kwa Wathesalonike Alikuwa na kufundisha vizuri kuhusutabia na mawazo yao kuhusu kurudi kwa pili kwa Yesu Kristo, 52-53 B.K.	15	Nyaraka ya Kwanza Kwa Timotheo Aliandika baada ya kufunga mara ya kwanza Rumi, na alishauri Timotheo jinsi ya kupambana na mawazo mabovu ya Waefeso, 66-67 B.K.
16	Nyaraka ya Pili Kwa Timotheo Aliandika wakati alifungwa Rumi kwa mara ya pili. Aliomba kuonana na Marko kabla ya kifo chake na alieleza upendo wake juu ya Timotheo. 65-67 B.K.	17	Barua Kwa Tito Aliandika kabla aliandika barua za Timotheo. Na alimshauri Tito jinsi ya kuendesha Kanisa pale Krete, 65-67 B. K.	18	Barua Kwa Filemoni Onesmo, mtumwa wa Filemoni alitoroka na alimkuta Paulo Rumi. Aliposikia Injili alibatizwa na aliamua kurudi kwa Filemoni. Paulo aliomba Filemoni awe mpole na aonyesha

Na Barua
8
Zingine

19

Baura Kwa
Waebrania

Haileweki nani aliandika kitabu hiki, watu wanakisia Paulo, Apolo au Timotheo. Habari zinaeleza ubora wa Agano Jipya na mwandishi aliwashauri wakristo watii Mungu kwa moyo wote.

66 B. K.

20

Barua Kutoka Kwa
Yakobo

Inawezekana mdogo wake Yesu aliandika kitabu hiki. Yakobo alikuwa mtakatifu aliyeishi Yerusalemu na aliwasaidia kuongoza wakristo wapya ili waishi maisha bora. Maneno yake yanatufundisha jinsi ya kuishi tofauti na ulimwengu huu,

21

Barua ya Kwanza Kutoka Mkono Wa
Petro

Aliandika kwa Makusanyiko ya Kanisa la Kristo Asia Ndogo. Alitaka kujenga na kuimarisha wakristo ili wasianguka kwa sababu ya mateso makali,

64 B.K.

22

Barua ya Pili Kutoka Mkono Wa
Petro

Alirudia mambo yale yale aliyetamka katika barua yake ya kwanza. Tena alikuwa na wafaraji wakristo kwa kuongea kuhusu kurudi kwa mara ya pili ya Yesu Kristo,

64—66 B. K.

23, 24, 25

Barua za Kwanza, Pili na Tatu Kutoka Mtume Aliyependwa Na Yesu Kuliko Wote

Yohana

Aliandika kuhusu usafi wa roho, upendo wa ndugu, walimu wa uongo na mambo mengi ya Theolojia.

Haileweki barua ziliandika lini. Inawezekana baada ya kuanguka kwa Yerusalemu.

26

Barua Ya
Yuda

Alikuwa mdogo wa Yakobo. Na aliandika kitabu hiki kwa wakristo waliolegea nyuma na walianza kufuata mambo ya upagani tena.

66-80 B. K.

27

Na Kitabu Cha Mwisho Wa
Biblia Ni
Ufunuo

Habari zinahusu jinsi Yesu kama mwana kondoo ni uhai na jinsi Mungu ataweka kila kitu kiwe sawa.

Kitabu hiki ni kitabu cha ishara, kwa kuonyesha kwamba Mungu ndiye anayetawala, na atalipiza kisasi juu ya wale waliteswa Wakristo wa awali, 96 B.

Baadhi ya Mawazo Kwa Kusaidi Wewe Iliuelewi Biblia.

1

Unahitaji kuwa na kiu na njaa kwa ajili ya haki, Mat. 5:6; Isa. 55:1; 65:13.

2

Ni lazima upanga muda kila siku kwa kusoma maandiko, 2 Tim. 2:15.

3

Ni lazima usome kitabu kimoja wakati moja tu! Vitabu vingi unaweza kusoma chini ya saa moja, 1 Kor. 14:40.

4

Soma Agano Jipya kwanza, kuanzia Injili mpaka Matendo hadi barua za Paulo na barua zingine, 2 Pet. 1:3; Ebr. 8:7-13.

5

Jaribu kuelewa kusudi kwa kuandikwa kila kitabu. Fikiri kuhusu mwandishi, kwamba alikuwa nani na kwa nini alieleza yote?

6

Pia jaribu kuelwa barua vitabu vilandikwa kwa wanani? Na maelezo yale kuwa na maana gani?

7

Kumbuka hatuna uwezo wa kutafsiri maandika kama tunavyopenda, 2 Pet. 1:19-21.

8

Pia andika mambo uliji-funza katika daftari. Na andika maswali, na mawazo yale muhimu yanauwezo wa kusaidia ukristo wako, 2 Tim. 3:16-17.

9

Kama unataka kuwa mwanafunzi mzuri wa maandiko, ni lazima utafuta kamusi, itafaki, ramani na vitabu vinaoweza kusaidia mafunzo yako.

Maneno Machachi Kutoka Mwandishi:

Ni tumaini yangu umejifunza mambo mengi kuhusu Biblia kutoka kitabu hiki.

Kama utakura na swali au utahitaji msaada ya kiroho naomba utuandika sisi kwenye anwani utaona hapa chini. Pia kama utahitaji masomo ya bure kupitia posta pia tuma jina lako na anwani kwa anwani utaona chini.

Kumbuka hakuna kitabu kingine hapa ulisenguni kimetoka kwa Mungu. Kama utataka kupata sokoru ni lazima ufuata kitabu cha Mungu tu, kwa sababu ndani ya sisi wanadamu hatireai kupata Mungu bila Biblia

Asante.

Naugu Heath Stapleton

www.kanisalakristo.com

